

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **O.**, právne zastúpeného J., proti žalovanému: **M.**, právne zastúpeného J., o zaplataenie 102 901,15 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 18Cb/14/2006, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 13. novembra 2012 č. k. 3Cob/2/2012-538, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky **o d m i e t a**.

Žalobca **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu J. vo V., č. ú. X. do troch dní náhradu trov dovolacieho konania v sume 951,75 eur.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Poprad rozsudkom z 24. februára 2011 č. k. 18Cb/14/2006-485 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 2 655,51 eur s 13 % p. a. úrokom z omeškania od 26. októbra 2005 do 31. decembra 2008 a s 12,5 % p. a. úrokom z omeškania od 01. januára 2009 do 30. júna 2009 a s 11 % p. a. úrokom z omeškania od 01. júla 2009 do zaplataenia zo sumy 2 655,51 eur, ktorého výška v každom kalendárnom polroku, v ktorom omeškanie trvá, je určená výškou základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej v prvý kalendárny deň kalendárneho polroka zvýšený o 10 %, maximálne však 13 %

a nahradiť trovy konania k rukám právneho zástupcu žalobcu vo výške 2 513,40 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol a v časti 3 319,39 eur s 13 % p. a. úrokom z omeškania od 26. októbra 2005 do zaplatenia konanie zastavil.

V dôvodoch tohto rozhodnutia uviedol, že žalobca žiadal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 3 100 000 Sk s 13 % p. a. úrokom z omeškania od 26. októbra 2005 do zaplatenia a zmluvnú pokutu vo výške 2 568 000 Sk s 13 % p. a. úrokom z omeškania od 26. októbra 2005 do zaplatenia dôvodiac, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá dňa 14. júla 2004 zmluva o dielo, ktorej predmetom bolo vypracovanie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku a toto dielo malo byť podkladom na získanie grantu, pričom cena diela bola dohodnutá v sume 40 000 Sk a 2,5 % z objemu prostriedkov pridelených žalovanému v rámci grantu. Suma 40 000 Sk bola uhradená dňa 29. júla 2004. Žalovaný neoznámil žalobcovi výsledok rozhodnutia o pridelení grantu a nezaplatil odmenu vo výške 3 000 000 Sk a odmietol uzavrieť licenčnú zmluvu, čím porušil povinnosť v zmysle čl. V. ods. 3 tým, že nedoručil oznámenie o pridelení grantu v lehote 5 dní, a preto vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 2 568 000 Sk a zmluvnej pokuty vo výške 100 000 Sk podľa čl. V. bod 4 zmluvy.

Na pojednávaní 21. októbra 2010 žalobca zobral žalobu späť o zaplatenie 3 319,39 eur z dôvodu neplatnosti článku V. bod 4 zmluvy. Ďalej súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania zistil skutkový stav, podľa ktorého medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá dňa 14. júla 2004 zmluva o dielo, v zmysle ktorej žalovaný zaplatil žalobcovi cenu vo výške 40 000 Sk, avšak žalobca si uplatnil cenu vo výške 2,5 % zo sumy 120 000 000 Sk poskytnutého grantu. Ďalej súd konštatoval, že žalovaný oznámil žalobcovi oneskorene výšku pridelených prostriedkov v rámci grantu. Žalobca si uplatnil cenu za dielo, ktorá pozostávala z pevnej a pohyblivej zložky, pričom pevná bola uhradená a tiež si uplatnil zmluvnú pokutu a úroky z omeškania, ktorých výška nebola zmluvne dohodnutá. Žalovaný považoval zmluvu v časti článku III. bod 1 písm. b/ za neplatnú a zaplatením ceny 40 000 Sk boli vzťahy vysporiadané, pričom nedošlo k porušeniu primárneho zmluvného vzťahu a žiadne obchodné zvyklosti neexistovali, ktoré by sa vzťahovali na danú zmluvu, takže nedošlo k žiadnemu omeškaniu, pričom nárok žalobcu je premlčaný. Žalobca považoval článok I. bod 3 a čl. III. bod 2 za neplatný a článok V. bod 3, 4 sa týkal licenčnej zmluvy. Podľa žalobcu nárok na pohyblivú zložku ceny vyplýva z obchodných zvyklostí vzhľadom

na predchádzajúci právny vzťah a nárok na zmluvnú pokutu je dôsledkom nepredloženia písomného rozhodnutia.

Ďalej súd prvého stupňa konštatoval v zmysle § 261 ods. 1 a § 2 Obchodného zákonníka to, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným je vzťahom medzi podnikateľmi a predmetný záväzkový vzťah sa týka ich podnikateľskej činnosti, preto vec právne hodnotil podľa Obchodného zákonníka. Citoval článok III. bod 1, 3 zmluvy o dielo č. MVT-RDR-03-2004 zo 14. júla 2004, ďalej ust. § 536 ods. 1, § 546 ods. 1, 2, § 548 ods. 1 Obchodného zákonníka, ust. § 41, § 37 ods. 1, § 39, § 35 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ďalej ust. § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka, ust. § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a § 301 Obchodného zákonníka. Poukázal na znenie článku V. bod 3, 4 predmetnej zmluvy, ďalej na ust. § 302, § 344, § 351 ods. 1, 2, § 365, § 369 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka a vzhľadom na zistené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia mal súd prvého stupňa za preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným bola uzavretá zmluva o dielo. Žalovaný zaplatil cenu vo výške 1 327,76 eur (40 000 Sk), avšak neuhradil 2,5 % zo sumy prideleného grantu 3 983 270,26 eur (120 000 000 Sk). Súd prvého stupňa sa stotožnil s názorom žalovaného, že článok III. bod 1 písm. b/ zmluvy o dielo zo 14. júla 2004 je nezrozumiteľný a neurčitý, a preto je v tejto časti zmluva neplatná a žalobca nemá nárok na zaplatenie tejto pohyblivej časti ceny, teda konkrétne na sumu 99 581,76 eur (3 000 000 Sk). Ďalej súd poukázal na skutočnosť, že zmluvu vypracoval a predložil žalobca a žalovaný konal v dobrej viere, pričom považoval cenu za dielo vo výške 1 327,76 eur (40 000 Sk). Súd prvého stupňa sa nestotožnil so vznesenou námietkou premlčania vzhľadom na štvorročnú premlčaciu lehotu k dobe, kedy bol pridelený grant žalovanému, a to 07. marca 2005, pričom žaloba bola podaná 23. decembra 2005, avšak stotožnil sa s názorom žalobcu, a to v časti nároku na zmluvnú pokutu podľa článku V. bod 3, z ktorého je zrejmé, že v prípade neoznámenia skutočností o pridelení grantu dôjde k uplatneniu sankcií. Žalovaný porušil povinnosť a nedoručil v lehote 5 pracovných dní kópiu vyjadrenia S. k žiadosti o grant a rozhodnutie o výške grantu, a preto má žalobca na túto sankciu zákonný nárok. Súd prvého stupňa mal za to, že zmluvná pokuta je neprimerane vysoká, a preto ju znížil vzhľadom na výšku ceny diela v zmysle článku III. bod 1 písm. a/ (1 327,76 eur, t. j. 40 000 Sk) na dvojnásobok a túto považoval za primeranú vzhľadom na to, aby sa zabránilo neadekvátnym majetkovým dôsledkom pre žalovaného. Súd žalobu zamietol v prevyšujúcej časti, t. j. ohľadne istiny 99 581,76 eur s 13 % p. a. úrokom z omeškania od 26. októbra 2005 do zaplatenia a zmluvnej pokuty nad 2 655,51 eur s 13 % p. a. úrokom z omeškania. Keďže nedošlo k zaplateniu zmluvnej pokuty včas a riadne,

vzniklo žalobcovi právo na zaplatenie úrokov z omeškania, pričom žalobca si uplatnil 13 % p. a. úrok od 26. októbra 2005 do zaplatenia, ktorých výška nebola zmluvne určená a nie je v súlade s § 369 Obchodného zákonníka za obdobie od 01. januára 2009 do zaplatenia, a preto ju súd priznal vo výške ako je uvedená vo výroku rozsudku s tým, že v prevyšujúcej časti ohľadne výšky úrokov z omeškania zo zmluvnej pokuty žalobu tiež zamietol. V zmysle § 96 ods. 1, 3 O. s. p. súd v časti istiny 3 319,39 eur s 13 % p. a. úrokom z omeškania od 26. októbra 2005 do zaplatenia konanie zastavil.

O trovách konania pri zastavení súd rozhodol podľa § 146 ods. 2 prvá veta O. s. p. a účastníkom náhradu trov nepriznal, nakoľko si ju neuplatnili, v ostatnej časti rozhodol podľa § 142 ods. 3 O. s. p. a to tak, že priznal žalobcovi náhradu trov konania za zaplatený súdny poplatok a za poskytnutú právnu službu v celkovej výške 2 513,40 eur.

Na odvolania žalobcu a žalovaného prejednal vec Krajský súd v Prešove, ktorý rozsudkom z 13. novembra 2012 č. k. 3Cob/2/2012-538 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný na plnenie žalobcovi tak, že návrh žalobcu zamietol. V zamietajúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania zmenil tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy celého konania vo výške 16 144,52 eur na účet jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odvolací súd v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p. práve s textom článkov I. bod 3, článku V. bod 3 účastníkov konania poučil o aplikácii ust. § 558 Obchodného zákonníka, § 508 Obchodného zákonníka a § 40 autorského zákona, nakoľko text zmluvy nasvedčuje aplikácii týchto ustanovení. Žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že súhlasí s aplikáciou týchto hmotnoprávnych ustanovení.

V odôvodnení ďalej uviedol, že na základe písomných vyjadrení účastníkov konania, na základe obsahu zmluvy o dielo, ktorá na odvolacom pojednávaní bola prečítaná a na základe takto vykonaného dokazovania žalobca potvrdil, že predmetom zmluvy o dielo bolo vypracovanie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku a súčasne aj projektový spis. Odvolací súd tak ako poučil účastníkov podľa § 213 ods. 2 O. s. p. aplikoval ust. § 558 Obchodného zákonníka, § 508 Obchodného zákonníka a § 40 autorského zákona.

Odvolaací súd považoval za potrebné zdôrazniť ohľadne uplatnených nárokov žalobcom, že v článku I. bod 1, 3 sa konštatuje, že zhotoviteľ sa zaväzuje vytvoriť pre objednávateľa dielo spočívajúce vo vypracovaní žiadosti o poskytnutie finančného príspevku a projektového spisu v rámci Výzvy na predkladanie projektov OP PaS-2004-2.1. Operačný program Priemysel a služby, priorita č. 2 Rozvoj cestovného ruchu, opatrenie č. 2.1. Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry cestovného ruchu pre projekt Budovanie a rekonštrukcia infraštruktúry cestového ruchu v Meste V. Dielo sa zhotoviteľ zaväzuje dodať objednávateľovi v elektronickej podobe na CD nosiči na mieste a v termíne určenom zmluvou a objednávateľ sa zaväzuje zaplatiť za dielo dohodnutú odmenu. V bode 3 tohto článku sa uvádza, že vyhotovené dielo je autorským dielom, ku ktorému má výhradné práva a je osobou oprávnenou k majetkovým právam v zmysle ust. § 18 autorského zákona č. 618/2003 Z. z. zhotoviteľ. Zhotoviteľ udeľuje objednávateľovi súhlas dielo použiť ako žiadosť o poskytnutie grantu. Práva na ďalšie použitie diela, napr. na realizáciu projektu v zmysle diela - projektovej dokumentácie budú na objednávateľa prevedené licenčnou zmluvou, ktorou zhotoviteľ udelí súhlas na použitie diela v prípade, že objednávateľ prejaví záujem takéto práva získať. Z textu tohto článku I. je úplne zrozumiteľné, že predmetom zmluvy o dielo uzavretej medzi žalobcom a žalovaným bolo jednak vypracovanie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku a projektový spis, avšak zhotoviteľ - žalobca udelil objednávateľovi - žalovanému súhlas dielo použiť ako žiadosť o poskytnutie grantu, pričom práva na ďalšie použitie diela mali byť prevedené licenčnou zmluvou, ktorou zhotoviteľ - žalobca by udelil súhlas na použitie diela v prípade, že objednávateľ - žalovaný prejaví záujem takéto práva získať. Z tohto pohľadu bola dohodnutá aj cena diela, jednak cena za vytvorenie diela - spracovanie projektu vo výške 40 000,- Sk a ďalej cena za poskytnutie licenčných práv na použitie diela v zmysle článku I. bod 3 zmluvy, pričom táto cena mala byť vo výške 2,5 % z objemu prostriedkov pridelených objednávateľovi v rámci grantu. Teda túto cenu mal žalovaný žalobcovi zaplatiť až vtedy, keď zhotoviteľ práva na ďalšie použitie diela, napr. na realizáciu projektu atď. na objednávateľa prevedie licenčnou zmluvou. Takáto licenčná zmluva však medzi účastníkmi konania uzavretá nebola, a preto žalobca si nemôže nárokovať cenu za poskytnutie licenčných práv vo výške 2,5 % z objemu prostriedkov pridelených objednávateľovi v rámci grantu. V článku I. bod 1, 3, v článku III. bod 1 písm. a/, b/ ide o jednoznačné formulácie, z ktorých uvedený záver vyplýva.

Taktiež pokiaľ ide o požadovaný nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 0,01 % zo sumy prideleného grantu za každý deň takéhoto omeškania je viazaný na uzavretie licenčnej zmluvy. V článku V. bod 3 sa jednoznačne konštatuje, že v prípade, ak objednávateľ prejaví záujem uzavrieť so zhotoviteľom licenčnú zmluvu a získať výhradné práva na použitie diela, zhotoviteľ sa zaväzuje túto uzavrieť pri zachovaní výšky poplatku určeného v článku IV. tejto zmluvy, a to do 3 pracovných dní od oznámenia o záujme uzavrieť takúto zmluvu. Zrejme išlo o poukaz na článok III. bod 1 písm. b/ zmluvy, to, ale nie je v tomto zmysle relevantné. Ďalej sa v článku V. bod 3 uvádza, že za účelom prípravy licenčnej zmluvy a kontroly použitia diela sa objednávateľ zaväzuje oznámiť zhotoviteľovi výsledok rozhodnutia o pridelení grantu. Teda z tohto textu je zrozumiteľné, že k jeho naplneniu, a teda aj k nároku na zmluvnú pokutu dôjde len vtedy, keby objednávateľ prejavil záujem uzavrieť so zhotoviteľom licenčnú zmluvu v zmysle článku I. bod 3 zmluvy. Keďže k uzavretiu licenčnej zmluvy nedošlo, teda ani k jej príprave, nemožno neoznámenie rozhodnutia o pridelení grantu žalobcovi považovať za porušenie zmluvných povinností, na základe ktorých by bolo možné vymáhať zmluvnú pokutu podľa článku V. bod 3 zmluvy.

Tvrdenie žalobcu, že 2,5 % z objemu prostriedkov pridelených žalovanému v rámci grantu znamená cenu diela nie je v súlade s článkom III. bod 1 písm. a/, b/. Z tohto článku nepochybne vyplýva, že nárok na zaplatenie 2,5 % z objemu prostriedkov pridelených žalovanému v rámci grantu by žalobcovi patril len vtedy, keby došlo k naplneniu článku I. bod 3 zmluvy, a teda by išlo o cenu za poskytnutie licenčných práv na použitie diela. Preto v tomto zmysle odvolací súd mal za to, že v tomto prípade je treba aplikovať ustanovenia § 558 Obchodného zákonníka, § 508 Obchodného zákonníka a § 40 autorského zákona.

Odvolací súd preto nepovažoval predmetnú zmluvu o dielo v článku I. bod 1, 3, v článku III. bod 1, v článku V. bod 3 za neplatnú, naopak uvedené ustanovenia zmluvy nepochybne upravovali problematiku práva na ďalšie použitie diela, ktoré dielo je autorským dielom. Projektový spis nepochybne je autorským dielom a práve z tohto dôvodu boli uvedené ustanovenia zakomponované do zmluvy o dielo.

Odvolací súd trovy posúdil podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a výška trov bola vypočítaná podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z., a to § 10 ods. 1, § 14, § 16 a § 17 tak, že spolu trovy prvostupňového a druhostupňového konania zodpovedajú sume 16 144,52 eur.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podaním z 19. decembra 2013 na podnet účastníka konania (žalobcu) podal mimoriadne dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu. Navrhol uvedené súdne rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie bolo podané podľa § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.

Napadnutým rozhodnutím bol podľa názoru generálneho prokurátora porušený zákon, zároveň poukázal na ust. § 1, § 2, § 3, § 213 ods. 3 a § 214 ods. 1 O. s. p. Uviedol, že v preskúmvanej veci odvolací súd zamietol žalobu z iného právneho dôvodu, t. j. odlišne od prvostupňového súdu posúdil hmotnoprávny základ uplatňovaného nároku, a to len na základe prehodnotenia vykonaného dokazovania.

Generálny prokurátor poukázal na to, že keďže je súd viazaný len petitom žaloby, môže posúdiť opodstatnenosť uplatňovaného nároku aj z iných dôvodov vyplývajúcich zo skutočností, ktoré neboli v žalobe uvedené a ani neskôr účastníkom tvrdené, ak ich inak z dokazovania zistil. Takému rozhodnutiu musí predchádzať zákonné konanie, t. j. taký postup súdu, v ktorom je zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva O. s. p. účastníkovi procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich. Ide o procesné práva, ktoré môže účastník uplatniť nielen v konaní na súde prvého stupňa, ale aj v odvolacom konaní. Realizácia práv v odvolacom konaní je však znemožnená, ak odvolací súd zamietne žalobu z iného právneho dôvodu vychádzajúceho zo skutočností, ktoré neboli účastníkmi tvrdené a ani prvostupňový súd sa nimi vo svojom rozhodnutí nezaoberal a ku ktorým sa neúspešný žalobca nevyjadroval, pretože na to nemal dôvod.

V tomto štádiu konania už účastníci nemali možnosť zaujímať k skutočnostiam odôvodňujúcim iný právny záver odvolacieho súdu stanoviská, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie alebo aspoň spochybnenie a vyjadrovať sa aj k ich právnej relevantnosti vo vzťahu k predmetu konania. Znemožnenie realizácie procesných práv účastníka v takomto prípade je prakticky dôsledkom nerešpektovania ústavného princípu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania odvolacím súdom, lebo účastníkovi konania odopiera možnosť prieskumu správnosti nových, prípadne z pohľadu súdu prvého stupňa doposiaľ bezvýznamných skutkových zistení.

Generálny prokurátor uviedol, že z obsahu zápisnice z pojednávania pred odvolacím súdom z 13. novembra 2012 vyplýva, že odvolací súd nevykonal dokazovanie v súlade s § 213 ods. 3 O. s. p. Na pojednávaní bola podaná správa o doterajšom priebehu konania a oboznámené podania, ktoré boli predložené zo strany žalobcu a žalovaného. Je neprípustné, aby odvolací súd dospel k svojim odlišným skutkovým zisteniam vedúcim k záveru o neodôvodnenosti žaloby len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa. Ak mal za to, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie mal sám opakovať, prípadne ho doplniť. Odvolací súd si nežadovávajú dostatočný a rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O. s. p. Žalobca sa až z rozhodnutia odvolacieho súdu dozvedel, že tento vyvodil vecnú správnosť prvostupňového súdu na základe odlišných skutkových zistení a v tomto štádiu už nemal možnosť sa k nim vyjadriť, prípadne predložiť iné dôkazy. V tejto súvislosti generálny prokurátor poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/216/2008.

Generálny prokurátor mal za to, že odvolací súd nepovažoval predmetnú zmluvu o dielo v článku I. bod 1, 3, článku III. bod 1, v článku V. bod 3. za neplatnú, naopak uviedol, že uvedené ustanovenia zmluvy nepochybne upravovali problematiku práva na vedľajšie použitie diela, ktoré je autorským dielom. Po prečítaní zmluvy projektový spis vyhodnotil ako autorské dielo. Zamietnutie nároku žalobcu na cenu 2,5 % z objemu prostriedkov pridelených objednávateľovi v rámci grantu odôvodnil tým, že nebola medzi účastníkmi konania uzavretá licenčná zmluva. Urobil tak bez riadneho vykonania listinného dôkazu – projektového spisu. Generálny prokurátor v tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 400/2009.

Podľa generálneho prokurátora odvolací súd tým, že pri rozhodovaní veci vychádzal z odlišného skutkového základu ako súd prvého stupňa bez toho, aby postupoval podľa § 213 ods. 3 O. s. p. zaťažil konanie vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čím je daný dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p. (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/36/2007, 2Cdo/110/2007, 4MObdo/4/2001).

Žalobca vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že mimoriadne dovolanie je v plnom rozsahu dôvodné a zákonné a navrhol, aby mu dovolací súd v plnom rozsahu vyhovel.

Žalovaný vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu navrhol, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie odmietol a zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému trovy dovolacieho konania (spolu vo výške 1 903,52 eur).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 30. júna 2014 č. k. 5MObdo/3/2013-579 rozsudok Krajského súdu v Prešove z 13. novembra 2012 č. k. 3Cob/2/2012-538 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení uznesenia Najvyšší súd Slovenskej republiky poukázal na ust. § 213 ods. 3 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 220 O. s. p. bez toho, aby zopakoval, prípadne doplnil dokazovanie spôsobom uvedeným v § 120 a nasl. O. s. p. Odvolací súd však nepostupoval zákonom predpísaným spôsobom a v konaní tak došlo k vade podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. – účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Ústavný súd Slovenskej republiky, na základe sťažnosti žalovaného, nálezom z 01. apríla 2015 sp. zn. I. ÚS 590/2014-31 rozhodol, že základné právo mesta V. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MObdo/3/2013 z 30. júna 2014 porušené boli. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MObdo/3/2013 z 30. júna 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky uložil povinnosť uhradiť mestu V. trovy konania v sume 511,34 eur na účet jeho právneho zástupcu J. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd mal za to, že jeho úlohou bolo posúdiť, či napadnuté uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je arbitrárne a či ho najvyšší súd akceptovateľným a udržateľným spôsobom zdôvodnil. Uviedol tiež, že kľúčová námietka sťažovateľa spočívala v tvrdení arbitrárnosti namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorým v rámci konania o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora zrušil rozsudok krajského súdu ako

odvolacieho súdu z dôvodu zistenia vady majúcej za následok odňatie možnosti účastníka konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., teda z dôvodu, ktorý zakladal prípustnosť využitia iného opravného prostriedku (dovolania) priamo účastníkom konania, ktorý nebol v konaní vyčerpaný. Podanie riadneho dovolania bolo v danom prípade podporené aj skutočnosťou, že išlo o zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, teda bol splnený základný procesný predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z § 238 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím podľa sťažovateľa neprípustným spôsobom zasiahol do právoplatne skončeného konania prekračujúc tak účel a zmysel mimoriadneho dovolania, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch.

Ústavný súd poukazujúc na ust. § 243e ods. 1, ods. 2, § 243f ods. 1, § 243g a § 243i ods. 2 O. s. p., ako aj na judikatúru ústavného súdu, najvyššieho súdu a na zjednocujúce stanovisko pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 3/2015 z 18. marca 2015 dospel k záveru, že najvyšší súd v napadnutom uznesení neuplatnil ústavne konformný výklad § 243e O. s. p., keď na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom podrobil prieskumu postup a právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré zrušil, nezohľadňujúc skutočnosť, že v danej veci mohol sám účastník konania prostredníctvom dovolania [uplatnením dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O. s. p.] dosiahnuť nápravu, resp. zvrátenie stavu založeného rozhodnutím porušujúcim zákon. Ústavný súd dodal, že z predložených listinných dokumentov, vyjadrení sťažovateľa ani najvyššieho súdu nevyplynuli žiadne objektívne prekážky, ktoré by využitie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) v tejto veci znemožňovali.

Ústavný súd poukázal aj na zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“ a na princíp právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v rámci civilného konania je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosť a zásadná nezmeniteľnosť.

Na základe uvedeného bol ústavný súd toho názoru, že postupom, ktorým najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu len z dôvodu, pre ktorý mohol sám žalobca podať dovolanie, sa najvyšší súd odchýlil od ústavne súladného výkladu aplikovaného zákonného ustanovenia o mimoriadnom dovolaní (§ 243e ods. 1 O. s. p.), čím porušil základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý vyslovil v náleze z 01. apríla 2015 č. k. I. ÚS 590/2014-31 (§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov).

Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. júna 2014 č. k. 5MObdo/3/2013-579 rozsudok Krajského súdu v Prešove z 13. novembra 2012 č. k. 3Cob/2/2012-538 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď konštatoval, že odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 220 O. s. p. bez toho, aby zopakoval, prípadne doplnil dokazovanie spôsobom uvedeným v § 120 a nasl. O. s. p. Odvolací súd však nepostupoval zákonom predpísaným spôsobom a v konaní tak došlo k vade podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. – účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Týmto postupom najvyšší súd, tak ako to aj konštatoval ústavný súd, v predmetnom uznesení neuplatnil ústavne konformný výklad § 243e O. s. p., keď na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom podrobil prieskumu postup a právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré zrušil, nezohľadňujúc skutočnosť, že v danej veci mohol sám účastník konania prostredníctvom dovolania [uplatnením dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O. s. p.] dosiahnuť nápravu, resp. zvrátenie stavu založeného rozhodnutím porušujúcim zákon. Ústavný súd navyše dodal, že z predložených listinných dokumentov, vyjadrení sťažovateľa ani najvyššieho súdu nevyplývajú žiadne objektívne prekážky, ktoré by využitie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) v tejto veci znemožňovali. V tejto súvislosti je podľa ústavného súdu potrebné rešpektovať aj zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“ a princíp právnej istoty, ktorého zákonným naplnením v rámci civilného konania je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí, teda ich záväznosť a zásadná nezmeniteľnosť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky súc viazaný právnym názorom ústavného súdu podrobne zdôvodneným v jeho Náleze č. k. I. ÚS 590/2014-31 z 01. apríla 2015 preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odmietol (§ 243i ods. 2 O. s. p., § 243b ods. 4 O. s. p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.), keďže ako vyplýva z vyššie uvedeného Nálezu ústavného súdu ochrana poskytovaná mimoriadnym dovolaním je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom

chránených záujmov alebo ak takéto právne prostriedky nemala k dispozícii alebo jej bolo zákonnými prekážkami znemožnené využitie týchto právnych prostriedkov nápravy. Z tohto zákonného predpokladu vyplýva významné obmedzenie prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktoré zabezpečuje jeho výnimočnosť v súlade s teoretickou podstatou tohto mimoriadneho opravného prostriedku. V danej veci teda dovolateľ mal k dispozícii zákonom dovolené a efektívne prostriedky (dovolanie - § 237 písm. f ods. 1 O. s. p. alebo § 238 ods. 1 O. s. p.), ktoré nevyužil, a preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nespĺňa podmienky jeho prípustnosti, pretože ochranu práv a zákonom chránených záujmov žalobcu bolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

O trovách konania o mimoriadnom dovolaní dovolací súd rozhodol podľa § 148a ods. 1 a 2 O. s. p., podľa ktorého generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania a povinnosť nahradiť trovy takého konania má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 4 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Úspešný účastník v dovolacom konaní podal návrh na uloženie povinnosti nahradiť mu trovy konania v sume 5 249,96 eur (prevzatie a príprava zastúpenia v dovolacom konaní 785,09 eur + 8,04 eur; vyjadrenie na dovolanie žalobcu 785,09 eur + 8,04 eur; procesné stanovisko žalovaného z 05. novembra 2014 785,09 eur + 8,04 eur; zastupovanie pri odvolacom pojednávaní 11. novembra 2014 196,27 eur + 8,04 eur; zastupovanie pri odvolacom pojednávaní 10. decembra 2014 196,27 eur + 8,04 eur; zastupovanie pri odvolacom pojednávaní 03. marca 2015 785,09 eur + 8,39 eur; zastupovanie pri odvolacom pojednávaní 19. mája 2015, 785,09 eur + 8,39 eur; DPH 20 % 874,99 eur). Tento návrh bol Okresnému súdu Poprad doručený 19. mája 2015 (č. l. 1082 spisu). Dovolací súd mu priznal náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za jednu právnu službu, ktorú poskytol žalovanému vypracovaním vyjadrenia zo 04. februára 2014 k mimoriadnemu dovolaniu (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 10 ods. 1 tejto vyhlášky vo výške 785,09 eur (486,29 eur + 45 x 6,64 eur), náhradu výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu (§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 tejto vyhlášky) - t.j. 8,04 eur, čo s 20 % DPH predstavuje spolu 951,75 eur. Prevzatie a prípravu zastúpenia v dovolacom konaní súd nepriznal, pretože právny zástupca zastupoval

žalovaného aj v konaní pred podaním mimoriadneho dovolania. Ostatné uplatnené trovy nesúviseli s konaním na dovolacom súde.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 27. októbra 2015

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Bc. Ingrid Habánová